

Formas årsredovisning för år 2002

Datum: 2003-02-19. Diarienummer/ddnr: 11.1/2003-0094

Innehållsförteckning

Inledning	3
------------------	---

Resultatredovisning	5
----------------------------	---

Politikområdet Forskningspolitik	5
----------------------------------	---

Verksamhetsgren Forskningsstöd	5
--------------------------------	---

Verksamhetsgren Forsknings- och kunskapskommunikation	20
---	----

Verksamhetsgren Strategi och analys	22
-------------------------------------	----

Myndighetsspecifik information: Regeringens uppdrag till Formas	23
---	----

Politikområdet Energipolitik	24
------------------------------	----

Administration	24
----------------	----

Bokslutsdokument	26
-------------------------	----

Kostnadsfördelningar	26
----------------------	----

Sammanställning över väsentliga uppgifter	
---	--

Redovisningsprinciper	27
-----------------------	----

Redovisning mot anslag	28
------------------------	----

Redovisning mot bemyndiganden	29
-------------------------------	----

Resultaträkning	30
-----------------	----

Balansräkning	31
---------------	----

Finansieringsanalys	32
---------------------	----

Noter	33
-------	----

Undertecknande av årsredovisningen	39
---	----

Inledning

Regeringens uppdrag till Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas) är att stödja forskning vid universitet, högskolor och forskningsinstitut som uppfyller höga krav på vetenskaplig kvalitet och samtidigt har relevans för berörda samhällssektorer. Rådet svarar för grundläggande forskning på initiativ av forskare och för program där samhällsrelevansen står i centrum. Formas ska också ta initiativ till särskilda satsningar inom angelägna områden, med speciell uppmärksamhet mot mång- och tvärvetenskapliga forskningsinsatser. Rådet skall vidare arbeta för att samverka med andra forskningsfinansiärer och med näringslivet kommer till stånd.

Forskningen ska bidra till att sektoriella utvecklingsmål kan uppnås, skapa samband och samarbete mellan forskningsutförare och användare av forskningsresultat samt främja internationellt samarbete inom Formas område. Kunskaperna ska vidare göras tillgängliga och kommuniceras till olika grupper i samhället så att de ska kunna påverka samhällsutvecklingen.

Större delen av den verksamhet som Formas bedriver hade fram till år 2001 stöd av Bygghörsningsrådet, Skogs- och jordbrukets forskningsråd, delar av Forskningsrådsnämnden och Naturvårdsverket. Formas uppgift är att förvalta arvet från de tidigare myndigheterna och samtidigt skapa sin egen profil.

Formas har under sitt andra verksamhetsår haft en öppen utlysning av forskningsmedel för projektansökningar inom Formas samtliga ansvarsområden. Därutöver har fem riktade utlysningar inom särskilt prioriterade områden genomförts. Ansökningstrycket i den öppna utlysningen var högt och på grund av brist på medel kunde endast 10 -11 procent av ansökningarna beviljas.

Formas har under året fördelat medel till politiskt prioriterade forskningsområden som ekologisk produktion och biologisk mångfald. Dessutom har stödet till ämnesövergripande forskning lyfts fram och konkretiserats i stöd till ett femtontal tvärvetenskapliga forskningsprojekt. Formas har också tagit initiativ till att vidareutveckla och effektivisera tidigare samarbeten med bygg- och fastighetsbranschen och med livsmedelsbranschen.

Dialogen med övriga forskningsråd för att reda ut viktiga principfrågor och gränsdragningar mellan myndigheterna sker fortlöpande inom olika samverkansgrupper. Formas har också tagit initiativ till samverka med andra miljöforskningsfinansiärer och gemensamt med dessa tagit fram dels en rapport med förslag till ett nationellt forskningsprogram för klimatforskning, dels ett motsvarande förslag till nationellt program för miljötoxikologisk forskning. Båda rapporterna har lämnats in till regeringen.

Formas har aktivt deltagit i nordiskt jord- och skogsbrukssamarbete, bland annat genom att tillsammans med Finlands Akademi utlysa ett gemensamt skogsforskningprogram. Inom EU-samarbetet har Formas deltagit med stöd till den svenska linjen beträffande EU:s sjätte ramprogram samt tagit initiativ till samråd mellan olika länders intressen inom jord- och skogsbruketsforskningen. Formas har ansvar för samarbetet inom OECD:s International Energy Agency (IEA) vad gäller energifrågor i byggd miljö. Rådet ansvarar också för det svenska deltagandet vid International Institute for Applied Systems Analysis (IIASA) i Wien. Pågående samarbete med SIDA/Sarec har under året inbegripit utvärdering av ansökningar inom Sydafrika samarbetet och Swedish Research Links-programmet, som riktas till Asien, Mellanöstern och Nordafrika.

Formas ansvar för att föra ut forskningsresultat och kommunicera dessa till relevanta målgrupper har resulterat i stöd till en rad engagemang. Särskilt kan nämnas att Formas har deltagit i utvecklingen

av www.forskning.se, en gemensam webbplats för forskningsinformation som tillkom på initiativ från ForskningsForum. I samband med uppföljningsmötet av Rio-konferensen i Johannesburg, hösten 2002, har Formas tagit initiativ till och medverkat både i föreberedande aktiviteter, till exempel med konferensen *Stockholm - 30 years later*, och i Johannesburg samt i en uppföljande konferens om forskningens roll för en hållbar utveckling.

Formas har löpande under året arbetat med att skapa en ny, gemensam myndighetskultur. En genomgripande kartläggning av kansliets interna arbetsformer och personalsociala aspekter har genomförts. Ett större kvalitetsarbete har initierats där hela personalen medverkar och som berör intern samverkan, administrativa rutiner, lokalfrågor med mera. Formas vision *Formas främjar framstående forskning för hållbar utveckling* har tagits fram gemensamt och utgör en viktig grund för utvecklingsarbetet.

Sammanfattningsvis har verksamheten vid Formas stabiliserats och effektiviserats under året. Nya initiativ för att implementera Formas forskningsstrategi har börjat genomföras i takt med att budgetutrymmet tillåter nysatsningar. Mycket återstår innan Formas har funnit sin roll fullt ut, men vår bedömning är att Formas är på rätt väg för att fullgöra sitt uppdrag i enlighet med de intentioner som lett fram till inrättandet av den nya forskningsrådsorganisationen i Sverige.

Stockholm i februari 2003

Lisa Sennerby Forsse
Huvudsekreterare

Resultatredovisning

Politikområdet Forskningspolitik

Regeringens mål för politikområdet Forskningspolitik är att Sverige skall vara en ledande forskningsnation, där forskning bedrivs med hög vetenskaplig kvalitet. Detta mål delar Formas med övriga forskningsråd och flera andra myndigheter som svarar för forskningsfinansiering eller forskning.

Verksamhetsgren Forskningsstöd

Uttlysning av forskningsmedel

Formas har under året gjort följande utlysningar av forskningsmedel respektive beslutat om medel:

- 2002 års allmänna utlysning
- Speciell utlysning för unga forskare inom miljöområdet och forskarskolor
- Biologisk mångfald
- Ämnesövergripande utlysning om
  - Risker och riskbedömning - biologins utveckling och de areellea näringarna
  - Stadsmiljö och hållbar stadsutveckling
  - Ekonomi för ett hållbart samhälle
- Stöd till nationella samlingar
- Nordiska Centres of Excellence inom klimatområdet
- Wood Material Science (beslut 2003)
- Marin miljöforskning (beslut 2003)
- Medel till anställning av forskare inom området Klimatförändringarnas samspel med biosfären (beslut 2003)
- Stöd till Expressions of Interest till EU:s sjätte ramprogram för forskning

Härutöver har möjlighet funnits att söka medel för så kallat akutbidrag (se avsnittet *Akutbidrag*).

Utöver utlysta medel för forsknings- och informationsprojekt disponerar Formas även medel för så kallad Kollektiv forskning, vilken avser sådan forskning som är samfinansierad med skogs-, jordbruks- och trädgårdsnäringarna. Denna beskrivs närmare i avsnittet *Kollektiv forskning*.

Söktryck och beviljningsgrad

Söktrycket för hela ansökningsomgången 2002 - fria och programstyrda utlysningar - var stort. Av totalt 1489 ansökningar beviljades 319 (21,4 procent) med totalt 445,2 miljoner kronor (16,1 procent av sökta medel). Motsvarande siffror för 2001 var 20,8 respektive 13,3 procent. Bidrag till unga forskare inom miljöområdet ingår i siffrorna ovan med 11 beviljade projekt om totalt 12 miljoner kronor, varav 6 miljoner år 2003 och 6 miljoner år 2004. Observera att sökt belopp är exklusive overhead och beviljat belopp är inklusive overhead (30 procent för universitet och högskolor och 15 procent för forskningsinstitut). Beviljningsgraden är alltså reellt så låg som 10-11 procent.

Beviljningar för perioden 2003 och framåt som redovisas i det följande har av Formas styrelse preliminärt fastställts. Beslut har, på styrelsens delegation, fattats av huvudsekreteraren i januari 2003.

Fri utlysning

Beredning och prioritering av ansökningar har för den allmänna utlysningen skett i 18 beredningsgrupper. Fördelning av ekonomiska resurser mellan beredningsgrupperna har skett med utgångspunkt från söktrycket i respektive beredningsgrupp.

Beredningsgrupp Växter

Inom beredningsgruppen behandlas forskningsansökningar som rör växtfysiologi och -genetik, taxonomi och systematik, bioteknik, funktionsgenomik samt växt- patogeninteraktioner.

	Ansökt		Beviljat					Summa Mkr
	Antal	Mkr	Antal	2002	2003	2004	2005	
2001	65	106,1	19	7,4	7,2	1,6	-	16,2
2002	84	145,4	17	-	8,0	7,6	2,1	17,7

Beredningsgrupp Djur- och veterinärmedicin

Inom beredningsgruppen behandlas forskningsansökningar som rör djurfysiologi och -genetik, förädling, funktionsgenomik, mikrobiologi, epidemiologi, zoonoser, patologi, medicin, kirurgi och etologi.

	Ansökt		Beviljat					Summa Mkr
	Antal	Mkr	Antal	2002	2003	2004	2005	
2001	47	68,3	13	6,2	5,5	0,5	-	12,1
2002	61	91,4	11	-	4,8	4,2	2,4	11,4

Beredningsgrupp Terrester ekologi och biodiversitet

Inom beredningsgruppen behandlas forskningsansökningar som rör ekologi på individ-, populations-, samhälls-, ekosystem- och landskapsnivå, biologisk mångfald, naturvårdsbiologi samt viltbiologi.

	Ansökt		Beviljat					Summa Mkr
	Antal	Mkr	Antal	2002	2003	2004	2005	
2001*	105	194,0	22	10,1	10,5	3,1	-	23,8
2002	87	157,0	13	-	7,9	7,4	0,5	15,8

*Siffrorna innefattar hela ekologiområdet eftersom dessa ansökningar år 2001 behandlades i en gemensam beredningsgrupp.

Beredningsgrupp Akvatisk ekologi, fiske och akvakultur

Inom beredningsgruppen behandlas forskningsansökningar som rör ekologi på individ-, populations-, samhälls- och ekosystemnivå, förädling, fiskbiologi, sjukdomar, fiskevård, biologisk mångfald, teknik, kretslopp samt natur- och miljöhänsyn.

	Ansökt		Beviljat					Summa Mkr
	Antal	Mkr	Antal	2002	2003	2004	2005	
2001*	75	106,9	13	5,8	5,8	2,1	-	13,7
2002	65	103,8	13	-	7,5	6,7	3,3	17,5

*Siffrorna avser enbart Fiske och akvakultur eftersom akvatisk ekologi år 2001 behandlades i beredningsgruppen för Ekologi.

Beredningsgrupp Biogeokemi och klimat

Inom beredningsgruppen behandlas forskningsansökningar som rör massflöden, naturliga kretslopp, markkemi, markmikrobiologi, akvatisk kemi och mikrobiologi, atmosfärkemi, spridning och luftföroreningar samt effekter av klimatförändring.

	Ansökt		Beviljat					Summa Mkr
	Antal	Mkr	Antal	2002	2003	2004	2005	
2001	124	198,7	20	11,4	10,0	0,9	-	22,3
2002	95	151,6	12	-	7,6	7,4	-	15,0

Beredningsgrupp Miljörelaterad toxikologi

Inom beredningsgruppen behandlas forskningsansökningar som rör ekotoxikologi, effekter på molekyl-, cell-, individ-, populations-, samhälls- och ekosystemnivå, hälsoeffekter, testsystem, kemikalier, miljökemi, miljögifter samt miljöhistoria.

	Ansökt		Beviljat					Summa Mkr
	Antal	Mkr	Antal	2002	2003	2004	2005	
2001	85	134,3	15	5,9	5,3	-	-	11,2
2002	83	134,4	17	-	8,3	7,9	-	16,2

Beredningsgrupp Skogsbruk

Inom beredningsgruppen behandlas forskningsansökningar som rör förädling, föryngring, skötsel, produktion, skador, inventering, planering, biologisk mångfald, natur- och miljöhänsyn, skogsteknik, virkes- och fiberegenskaper samt mångbruk.

	Ansökt		Beviljat					Summa Mkr
	Antal	Mkr	Antal	2002	2003	2004	2005	
2001	56	89,3	9	4,6	5,1	2,2	-	11,9
2002	50	78,6	10	-	6,8	5,5	1,0	13,3

Beredningsgrupp Jordbruk och trädgårdsbruk

Inom beredningsgruppen behandlas forskningsansökningar som rör förädling, växtodling, kretslopp, markförbättring, djurhållning, biologisk mångfald, natur- och miljöhänsyn samt teknik.

	Ansökt		Beviljat					Summa Mkr
	Antal	Mkr	Antal	2002	2003	2004	2005	
2001	47	85,4	12	6,1	5,6	1,6	-	13,3
2002	63	112,9	12	-	7,0	6,8	2,0	15,8

Beredningsgrupp Livsmedel

Inom beredningsgruppen behandlas forskningsansökningar som rör kost och hälsa, sambandet människa - mat - samhälle, biologiska, fysiska och kemiska egenskaper hos livsmedel samt mat och säkerhet.

	Ansökt		Beviljat					Summa Mkr
	Antal	Mkr	Antal	2002	2003	2004	2005	
2001	36	51,3	10	5,1	4,7	-	-	9,8
2002	58	88,5	12	-	5,2	5,5	-	10,7

Beredningsgrupp Byggmaterial och komponenter

Inom beredningsgruppen behandlas forskningsansökningar som rör materialegenskaper, sambanden struktur - säkerhet - beständighet, byggnadsfysik, hälso- och miljöeffekter, återvinning, återanvändning samt restprodukthantering.

	Ansökt		Beviljat					Summa Mkr
	Antal	Mkr	Antal	2002	2003	2004	2005	
2001	124	251,5	14	9,0	8,1	7,6	-	24,7
2002	76	137,9	10	-	6,2	6,0	1,9	14,1

Beredningsgrupp Byggnaden som system

Inom beredningsgruppen behandlas forskningsansökningar som rör form och gestaltning, mänskliga behov, installationssystem, inomhusmiljö och yttre miljö, byggnadsfysik, sambanden risk - säkerhet - hälsa, miljöeffekter och miljövärdering samt beteende- och genomförandefrågor.

	Ansökt		Beviljat					Summa Mkr
	Antal	Mkr	Antal	2002	2003	2004	2005	
2001*	111	184,9	27	11,6	9,4	7,2	-	28,8
2002	80	152,3	14	-	7,6	7,1	1,7	16,4

* Siffrorna avser Byggnaden som system, Energi i byggd miljö samt Anläggningar och tekniska försörjningssystem i byggd miljö eftersom dessa ansökningar år 2001 behandlades i beredningsgruppen Byggnaden som system

Beredningsgrupp Energi i byggd miljö

Inom beredningsgruppen behandlas forskningsansökningar som rör energianvändning, effektivisering, hushållning, teknik, system, planering, miljöeffekter och miljövärdering samt beteende- och genomförandefrågor.

	Ansökt		Beviljat					Summa Mkr
	Antal	Mkr	Antal	2002	2003	2004	2005	
2001*								
2002	30	54,5	9	-	5,4	5,3	0,4	11,1

* År 2001 behandlades dessa frågor i beredningsgruppen Byggnaden som system

Beredningsgrupp Anläggningar och tekniska försörjningssystem i byggd miljö

Inom beredningsgruppen behandlas forskningsansökningar som rör säkerhet - beständighet, statik och dynamik, geoteknik, VA-teknik, dag- och grundvattenfrågor, dricksvattenkvalitet, översvämningssystem, miljöeffekter och miljövärdering samt kretslopp.

	Ansökt		Beviljat					Summa Mkr
	Antal	Mkr	Antal	2002	2003	2004	2005	
2001*								
2002	50	102,4	8	-	4,9	4,5	0,3	9,7

* År 2001 behandlades dessa frågor i beredningsgruppen Byggnaden som system.

Beredningsgrupp Byggnad och förvaltning

Inom beredningsgruppen behandlas forskningsansökningar som rör användning och brukare, kvalitets- och miljöstyrning, byggproduktionsteknik, byggprocessfrågor, byggekonomi, marknadsfrågor samt IT-frågor.

	Ansökt		Beviljat					Summa Mkr
	Antal	Mkr	Antal	2002	2003	2004	2005	
2001	54	93,6	10	4,8	5,8	1,3	-	11,9
2002	32	41,2	5	-	2,4	3,9	3,1	9,4

Beredningsgrupp Människorna och den fysiska stadsmiljön

Inom beredningsgruppen behandlas forskningsansökningar som rör värderingar, livsstilar och betenden, samhällets funktion och utformning, boende-, arbets- och fritidsmiljö, de offentliga rummen, grönytor, kulturella och arkitektoniska värden, social organisation, genusaspekter samt demografisk, social och etnisk differentiering.

	Ansökt		Beviljat					Summa Mkr
	Antal	Mkr	Antal	2002	2003	2004	2005	
2001	49	91,9	10	4,3	4,4	2,0	-	10,7
2002	32	58,8	8	-	5,0	5,2	2,4	12,6

Beredningsgrupp Stadsutveckling

Inom beredningsgruppen behandlas forskningsansökningar som rör hållbar stadsutveckling, samband bebyggelse - grönytor - kommunikationer, planering och beslutsfattande, kommunal agenda 21, arkitektur och stadsbyggnad samt biologisk mångfald.

	Ansökt		Beviljat					Summa Mkr
	Antal	Mkr	Antal	2002	2003	2004	2005	
2001	68	109,3	11	6,8	5,8	2,5	-	11,0
2002	44	83,5	8	-	6,0	5,0	2,6	13,6

Beredningsgrupp Ekonomi, samhälle och regional utveckling

Inom beredningsgruppen behandlas forskningsansökningar som rör regionalutveckling, landsbygdsutveckling, de areella näringarnas kultur, historia, ekonomi och bebyggelse, infrastruktur, sambanden stad - land, ortsystem, bostads- och lokal-marknaderna, hållbarhet för natur och samhälle från lokal till global nivå, systemlösningar samt sårbarhetsfrågor.

	Ansökt		Beviljat					Summa Mkr
	Antal	Mkr	Antal	2002	2003	2004	2005	
2001	66	95,0	10	5,3	3,5	1,5	-	10,3
2002	52	111,1	9	-	4,8	4,9	2,2	11,9

Beredningsgrupp Information

Inom beredningsgruppen behandlas ansökningar som rör publikationer, utställningar, seminarier, konferenser och andra informationsaktiviteter inom hela Formas ansvarsområde

	Ansökt		Beviljat					Summa Mkr
	Antal	Mkr	Antal	2002	2003	2004	2005	
2001	34	23,6	13	2,9	0,2	0,1	-	3,3
2002	35	25,5	14	-	2,9	1,1	0,5	4,5

Särskild satsning på forskning om biologisk mångfald och en ekologiskt hållbar utveckling

Riksdagen avsatte för åren 2002-2004 särskilda medel för forskning om biologisk mångfald och en ekologiskt hållbar utveckling. Totalt reserverades 440 miljoner kronor varav 250 miljoner kronor gick till Formas.

Huvuddelen av medlen, cirka 150 av totalt 250 miljoner kronor, har disponerats för en utlysning för forskningsprojekt inom biologisk mångfald. Resten har fördelats på en utlysning för stöd till nationella samlingar, en utlysning till stöd för unga forskare inom miljöområdet och forskarskolor, en förstärkning av den särskilda satsningen på ämnesövergripande forskning samt på en finansiering av 11 i regleringsbrevet särskilt namngivna forskare, samt en med Naturvårdsverket och Vetenskapsrådet gemensam informationssatsning.

Fri utlysning - Biologisk mångfald

Formas utlysning preciserades till fyra teman:

- Den biologiska mångfaldens tillstånd och utveckling.
- Faktorer som påverkar den biologiska mångfalden.
- Åtgärder för att bevara och restaurera den biologiska mångfalden och dess funktioner.
- Betydelsen och nyttjandet av den biologiska mångfalden i en hållbar samhällsutveckling.

Ansökningarna behandlades i sju beredningsgrupper som inrättades särskilt för ändamålet.

	Ansökt		Beviljat					Summa Mkr
	Antal	Mkr	Antal	2002	2003	2004	2005	
2002	354	636,0	93	51,1	49,9	17,1	-	118,1

Nationella samlingar

Enligt riksdagens beslut skulle 30 miljoner kronor användas för stöd till nationella samlingar av betydelse för forskning om biologisk mångfald. Ansökningarna behandlades i en särskild beredningsgrupp.

	Ansökt		Beviljat					Summa Mkr
	Antal	Mkr	Antal	2002	2003	2004	2005	
2002	16	70,8	8	10,0	10,0	10,0	-	30,0

Unga forskare inom miljöområdet och forskarskolor

En särskild utlysning gjordes under 2002 för att enligt riksdagens beslut främja unga forskare inom miljöområdet. Denna inkluderade stöd dels till projekt med doktorander, forskarassistenter och projekt med unga forskare som huvudsökande, dels till forskarskolor. För unga forskare kom 67 ansökningar in varav 11 beviljades med sex miljoner kronor per år under två år. Dessa redovisas under den allmänna fria utlysningen. I tabellen nedan redovisas forskarskolor.

	Ansökt		Beviljat					Summa Mkr
	Antal	Mkr	Antal	2002	2003	2004	2005	
2002	14	45,0	4	-	4,3	4,3	4,3	12,9

Ämnesövergripande forskning

Formas har ett särskilt uppdrag att främja ämnesövergripande forskning, med syftet att skapa nya kreativa forskningsarbeten över vetenskapsområden och discipliner. Formas tilldelades tidigare 20 miljoner kronor att fördela till sådan forskning under åren 2001-2003. Härutöver har Formas tillskjutit 23,6 miljoner kronor ur sin ordinarie budget för att stimulera ämnesövergripande forskning.

Under 2001 gjordes en utlysning av planeringsanslag inom tre olika områden: *Risker och riskbedömning - biologins utveckling och de areella näringarna, Stadsmiljö och hållbar stadsutveckling samt Ekonomi för ett hållbart samhälle*. Kravet var att en ansökan skulle ha minst två disputerade forskare vid ämnesmässigt olika institutioner, alternativt med olika disciplinär tillhörighet, som sökande. Totalt kom 86 ansökningar in. Dessa behandlades av för ändamålet särskilt bildade beredningsgrupper av tvärvetenskaplig karaktär. Av de inkomna ansökningarna beviljades 28 ett planeringsanslag. Dessa kom senare in med fullständiga ansökningar och slutligen beviljades under 2002 12 projekt medel för 2002-2004 med totalt 47,4 miljoner kronor.

Risker och riskbedömning - biologins utveckling och de areella näringarna

Medel utlystes för forskning rörande ekologiska risker med frisläppande av transgena organismer, samt av organismer som används för biologisk bekämpning. Denna forskning syftar till att ge underlag för de riskbedömningar som är nödvändiga för framtida utnyttjande av genmodifierade organismer.

	Ansökt		Beviljat					Summa Mkr
	Antal	Mkr	Antal	2002	2003	2004	2005	
2001*	11	17,0	7	-	-	-	-	1,1
2002	7	55,2	4	6,0	6,0	-	-	12,0

* 2001 avser ansökningar om planeringsanslag.

Fyra projekt har slutligen beviljats medel om totalt 12 miljoner kronor under 2002-2003. Samtliga anslagsmottagare var verksamma vid SLU. Två av projekten berör transgena grödor, deras inverkan på ekosystemet och spridning av de introducerade generna. Ett annat tar upp transgena aspar och deras samspel med sina naturliga fiender. I det fjärde projektet studeras risker vid användning av mikroorganismer för biologisk bekämpning.

Stadsmiljö och hållbar stadsutveckling

Forskningen skulle behandla den fysiska och arkitektoniska utformningen och lokaliseringen av stadens offentliga rum sedda i relation till människors vardagsliv och användning av miljön.

	Ansökt		Beviljat					Summa Mkr
	Antal	Mkr	Antal	2002	2003	2004	2005	
2001*	49	41,2	11	-	-	-	-	1,7
2002	10	60,0	4	6,0	8,0	8,0	-	22,0

* 2001 avser ansökningar om planeringsanslag.

Fyra projekt beviljades medel om totalt 22 miljoner kronor under 2002-2004. En fortsättning av dessa projekt planeras även för 2005. Projekten är placerade vid Lunds universitet, Högskolan i Gävle, Stockholms universitet och Nordregio. Projekten handlar om vardagliga mötesplatser som sammanlänkar stadsdelar, om barnvänligare platser, om mikroklimatets betydelse för platsers

användning och slutligen om flerkärnighet i medelstora städer. Det ämnesövergripande samarbetet sker mellan bland annat arkitektur, sociologi, miljöpsykologi, naturgeografi och landskapsplanering.

Ekonomi för ett hållbart samhälle

En utgångspunkt för det hållbara samhället är att resurserna utnyttjas så effektivt som möjligt ur ett ekologiskt, ekonomiskt och socio-kulturellt perspektiv. En förutsättning för att uppnå hållbarhet är också att den långsiktiga kostnaden för att förbruka ändliga resurser vägs in i de ekonomiska kalkylerna.

	Ansökt		Beviljat					Summa Mkr
	Antal	Mkr	Antal	2002	2003	2004	2005	
2001*	24	11,9	10	-	-	-	-	1,5
2002	10	64,7	4	6,7	6,7	-	-	13,4

* 2001 avser ansökningar om planeringsanslag.

Fyra projekt har beviljats totalt 13,4 miljoner kronor under 2002-2003 vid respektive Stockholm Environmental Institute, Stockholms universitet, Göteborgs universitet och Mälardalens högskola. De fyra beviljade programmen behandlar: Hur miljö- och hållbarhetsmål integreras i ekonomiska system; Betydelsen av resiliens (förmåga att absorbera och svara på förändringar) för en ekologiskt hållbar samhällsutveckling; Vilka ekonomiska incitament som påskyndar teknikutvecklingen så att koldioxidutsläppen kan reduceras globalt samt Vilka styrmedel som är effektivast för att få hushållen att agera miljövänligt.

Andra insatser för att främja ämnesövergripande forskning

I såväl utlysningen av medel för forskningsprojekt inom biologisk mångfald, vilken gjordes i slutet av 2001, som i 2002 års allmänna utlysning, välkomnade Formas ämnesövergripande projekt. Responsen i form av ansökningar var svag vad gällde utlysningen inom biologisk mångfald. I slutänden beviljades endast ett sådant projekt medel, och då i form av ett planeringsbidrag. I den allmänna utlysningen 2002 var intresset större och flera stora ämnesövergripande ansökningar kom in. Sex sådana projekt fick höga bedömningspoäng av beredningsgrupperna och beviljades medel.

Fördelning av beviljade medel på programområden

Under 2002 utlystes och beviljades preliminärt totalt 445,2 miljoner kronor. Dessa fördelades på programområden enligt diagrammet nedan.

Utlysta medel som beviljats 2002 för åren 2002-2005 fördelade per programområden

Tabellen avser medel som utbetalats till pågående forskningsprojekt med mera under år 2002. Besslut om dessa medel har i de flesta fall tagits under tidigare år, 1999-2001.

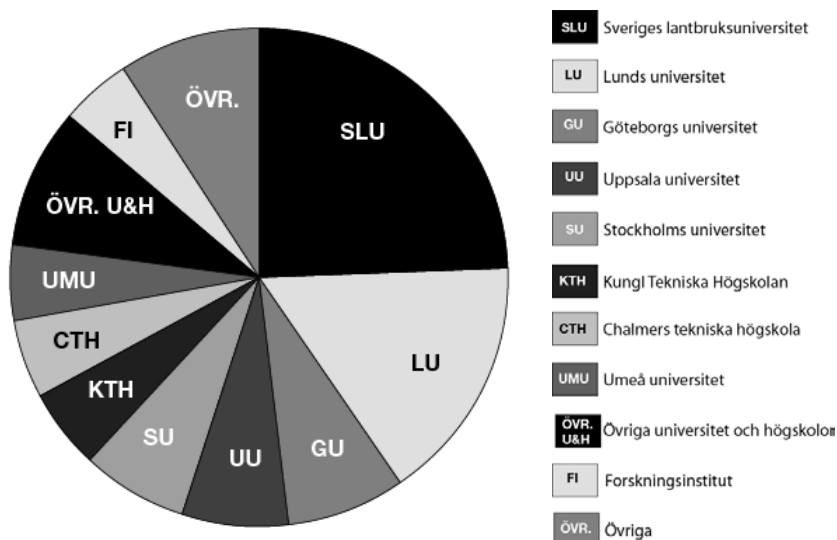
Utbetalda bidrag per forskningsområde, kkr

Forskningsområde	2002	2001
- Miljöforskning, övergripande	15.045	38.835
- Miljöeffektforskning	29.071	2.481
- Samhällsvetenskaplig miljöforskning	2.764	235
- Miljövård	5.164	105
- Naturresursutnyttjande m m	345	618
- Klimat- o atmosfärforskning	6.531	1.832
- Biologisk mångfald	43.818	257
Miljö	102.738	44.363
- Jordbruksforskning, övergripande	33.203	45.868
- Jordbruksforskning	38.829	28.740
- Djurhållning o veterinärmedicin	20.524	26.991
- Livsmedelsforskning	13.602	17.774
- Hortikultur o landskapsplanering	12.126	18.934
- Biologisk mångfald	17.635	9.055
Jord- o trädgårdsbruk	135.806	147.362
- Fisk o vattenbruk	19.801	14.906
- Rennäring	1.126	2.264
Fisk o rennäring	20.927	17.170
- Skogsforskning, övergripande	29.264	31.217
- Skogsforskning	31.849	29.009
- Naturvård o biologisk mångfald	6.325	4.714
- Skogsråvarans initiala förädling	1.017	793
- Faunavård	506	518
Skogsbruk o naturmiljö	68.961	66.251
- Bebyggelse	733	1.875
- Byggnaden som system	34.119	31.627
- Energisystem i byggd miljö	10.626	16.821
- Bygg- o produktionsteknik	25.909	24.922
- Bygg- o förvaltningsprocessen	18.230	19.807
Bebyggelse	89.617	95.052
- Samhällsplanering	4.169	1.158
- Stadsutveckling	19.965	12.784
- Landsbygdsutveckling	4.014	1.356
- Markanvändning o infrastruktur	23.789	26.562
- Ekonomi	10.133	5.061
- Styrmedel o beslutsprocesser	6.053	4.971
Samhällsplanering	68.123	51.892
- Övergripande forskningsfrågor	6.793	7.441
- Publikationer	2.914	1.458
- Seminarier o konferenser	2.201	515
- Stöd till forskningsorganisationer	335	365
- Internationella medlemsavgifter	5.809	5.400
Övergripande forskningsfrågor	18.052	15.288
Summa forskningsbidrag	504.224	437.378

Fördelning av beviljade, utlysta medel på lärosäten med mera

Av beviljade, utlysta medel har 89 procent (90,8 procent under 2001) fördelats till universitet och högskolor. Den totala fördelningen på anslagsmottagare framgår av diagrammet.

Diagram: Utlysta medel som beviljats 2002 för åren 2002-2005 fördelade på anslagsmottagare

Akutbidrag

Akutbidrag kan beviljas då särskilda skäl föreligger. Detta möjliggör för forskare att till exempel angripa hastigt uppkomna problem, utnyttja tillfälligt material eller ansöka om medel för resor, repareringsbidrag, deltagande i eller anordnande av vetenskapliga konferenser. Beslut fattas av styrelsens ordförande och huvudsekreteraren eller av enhetschef beroende på ansökans storlek och beviljat belopp.

Vetenskaplig kvalitet och relevans

Beredning och prioritering av forskningsansökningar avseende utlysta medel görs i beredningsgrupper. I grupperna ingår aktiva forskare med docent- eller professorskompetens (6 - 10 personer). Förslag till deltagare i grupperna tas fram i dialog med forskarsamhället. I grupper som behandlar ämnen av mer tillämpad natur deltar en eller två ledamöter som representerar avnämarna. För dessa ledamöter ställs krav på egen forskningserfarenhet, helst doktorsexamen, samt god inblick i aktuell forskning

I enlighet med de riktlinjer som har utarbetats av Formas kansli ska ledamöterna i beredningsgrupperna bedöma varje ansökans vetenskapliga kvalitet och relevans. Med vetenskaplig kvalitet avses en summering av ledamöternas bedömningar av frågeställningens vikt, metodiken och den sökandes kompetens. I detta ligger också bedömning av hur frågeställningen och forskargruppen förhåller sig till den internationella forskarfronten. Med relevans avses det bedömda värdet för samhället och sektorn av den kunskap som ska genereras inom de projekt för vilka medel har sökts. I beredningsarbetet tas också hänsyn till frågor om jämställdhet, genusaspekter i forskningen och andel yngre forskare i projekten. För gruppernas arbete gäller dessutom Formas etiska regler.

Förnyelse i forskningen, stöd till yngre forskare

Stöd till yngre forskare

Forskningens förnyelse är av grundläggande betydelse och en livsnerv för utvecklingen. Att hjälpa yngre forskare att gå vidare på forskarbanan är ett led i förnyelsen. Med "yngre forskare" avses enligt Formas definition en person som har disputerat under de senaste fem åren.

Bland de projekt som beviljades medel i 2002 års allmänna utlysning hade vart fjärde en yngre forskare som huvudsökande. Vartannat projekt inkluderade doktorander.

En särskild utlysning avseende forskarskolor inom området *Ekologisk hållbar utveckling och unga forskare inom miljöområdet* har gjorts under året. Av 14 ansökningar om forskarskolor beviljades fyra med totalt 4,3 miljoner kronor per år under perioden 2003-2005. För unga forskare inom miljöområdet kom 67 ansökningar in, varav 11 beviljades med 6 miljoner kronor per år under två år.

Förnyelse i forskningen

Formas verksamhet är forskarstyrd vilket innebär att sju av styrelsens 13 ledamöter utgörs av aktiva forskare. Forskningsproblemen inom Formas ansvarsområden formuleras av forskare som söker medel inom den allmänna utlysningen en gång per år då större delen av Formas medel för forskning delas ut. Formas har även till uppgift att fördela medel för programstyrda ändamål. Under 2002 har beslut om tilldelning av medel för fem sådana programstyrda utlysningar tagits.

En del i förnyelsen av forskningen är också omsättningen av ledamöter i beredningsgrupperna och deltagande av utländska forskare i dessa. För närvarande är Formas policy att en ledamot ska kunna medverka maximalt sex år i en beredningsgrupp.

Forskning och utveckling rörande ekologisk produktion

Formas erhöll ursprungligen 69 miljoner kronor - varav 3 miljoner kronor återtog av regeringen 2002 - för forskning om ekologisk jordbruks- och trädgårdsproduktion under de tre åren 2001 - 2003. Som grund för utlysningen våren 2001 låg ett forskningsprogram utarbetat i enlighet med regeringens uppdrag. Utlysningen resulterade i fler än 100 ansökningar. Totalt fördelades 62,7 av programmets 66 miljoner kronor. Medel har också avsatts till tre pågående särskilda forskartjänster inrättade under det föregående ekologiska forskningsprogrammet. Därutöver har medel reserverats för kommande utvärdering.

Sammanlagt beviljades 23 projekt, varav 12 som treårsprojekt 2001-2003 och 11 som tvåårsprojekt 2002-2003

Fördelning av medel inom programmet ekologisk produktion, 2001-2003

Antal projekt	Typ av projekt	Beviljat belopp, Mkr
3	Program som innefattar olika delprojekt inom samma tema	30,0
1	Kollektiv forskning	3,0
18	Enskilda projekt inom delar av forskningsprogrammet	28,2
1	Forskarskola SWOFF (Swedish Research School in Organic Farming and Food Systems)	1,5
Totalt 23		62,7

Forskarskolan ligger vid SLU:s Centrum för Uthålligt Lantbruk, (CUL), som har till uppgift att hålla ihop forskningsprogrammet genom att anordna gemensamma doktorandkurser, seminarier och liknande. Syftet är få bättre samordning av projekten och att skapa starka forskargrupper.

Nordiska Centres of Excellence

Inom ramen för Samarbetsnämnden för de nordiska naturvetenskapliga forskningsråden (NOS-N) har en gemensam satsning på Centres of Excellence inom klimatområdet gjorts. Under 2002 fattade ISTRAs beslut om anslag till fyra centres, varav ett har en svensk som koordinator. Formas deltar med 1,5 miljoner kronor per år i denna gemensamma klimatsatsning. Samarbetet ska ses som ett pilotprojekt inom det nordiska samarbetet.

Wood Material Science

I samarbete med Finlands Akademi genomförde Formas under 2002 en första utlysning inom det bilaterala forskningsprogrammet Wood Material Science. Programmet tillkom på initiativ från Finland, som uppföljning av ett tidigare, nationellt program. Aktiviteterna omfattar bilaterala samarbetsprojekt, nätverksbyggande samt gemensamma programseminarier.

Utlisningen under 2002 omfattade temaområdena: *Träets råvaruegenskaper, deras bildning och variation* samt *Metoder för förbättring av träråvarans materialegenskaper*. Totalt kom 49 projektansökningar in, bestående av 121 olika delprojekt. Sökt belopp hos Formas var 104 miljoner kronor (totalt 230 miljoner kronor). Ansökningarna bedömdes av en internationell expertpanel, varefter berörda finansierare enades om ett gemensamt beslutsförslag. Formas styrelse beslutar under 2003 om beviljning till de svenska delprojekten. Programmet pågår under 2003-2006 och den totala volymen väntas bli drygt 80 miljoner kronor, varav Formas svarar för 16 miljoner. Övriga finansierare är Finlands Akademi, Teknologiska Utvecklingscentralen i Finland (Tekes), Jord- och skogsbruksministeriet i Finland samt Verket för innovationssystem (VINNOVA).

Finansiering av vissa forskare

Formas har under året, enligt uppdrag i regleringsbrevet, och som en del av satsningen till stöd för forskning om biologisk mångfald och forskning till stöd för en ekologiskt hållbar utveckling, finansierat lönebidrag för 11 namngivna forskare från och med 1 januari 2002 och längst till och med 31 december 2004. Under 2002 har cirka 7,8 miljoner kronor utbetalats. Forskarna har tidigare finansierats bland annat över Naturvårdsverkets anslag. Forskningsområdena är marin ekologi, transportprocesser i mark och grundvatten, kemisk teknologi, västekologi, akvatisk ekotoxikologi, ekologi och marin ekotoxikologi.

Kollektiv forskning

Formas ansvarar tillsammans med respektive bransch för basfinansieringen av Institutet för Jordbruks- och miljöteknik (JTI) och Stiftelsen Skogsbrukets forskningsinstitut (SkogForsk). Parterna svarar för lika delar av finansieringen och medlen ska användas till verksamhet fastställd i särskilda ramprogram. Avtal har träffats för perioden 2001 - 2004 om de finansiella förutsättningarna för institutens verksamhet i enlighet med gällande ramprogram. Regeringen har godkänt avtalen.

Formas finansierar, enligt avtal med Stiftelsen Lantbruksforskning (SLF), forskning inom området växtförädling avseende köksväxter och växtförädling för norrlandsgrödor. Även denna forskning regleras av ett ramprogram, som finansieras till lika delar av Formas och SLF. Den kollektivt finansierade trädgårdsforskningen avser områdena hemträdgårdar och grönytemiljöer, inklusive stöd till verksamheten inom Movium-sekretariatet i Alnarp.

Under 2002 har Formas beviljat medel enligt följande:

Finansiering av kollektivforskning 2002

Ämnesområde	Statsbidrag Mkr
Jordbruksteknisk forskning (JTI)	5,23
Växtförädling (SLF)	7,18
Skogsforskning (SkogForsk)	25,96
Trädgårdsforskning	0,75
- Elitplantstationen	3,00
- MOVIMUM	3,50
- Fritidsodlingens riksförbund	3,75
- Enskilda projekt efter särskild prövning	
Totalt	49,38

Åtgärder för att uppnå jämställdhet

Formas målsättning är att det ska vara en jämn fördelning mellan män och kvinnor i beredningsgrupper och bland aktiva forskare. I Formas beredningsgrupper var under 2002 fördelningen (inklusive ordförande) mellan kvinnor och män 33 respektive 67 procent. I fem grupper var andelen kvinnor under 30 procent och i en grupp utgjorde kvinnorna 67 procent. Under 2001 var kvinnornas andel 35 procent av beredningsgruppernas ledamöter. Formas arbetar aktivt vid nyrekrytering till beredningsgrupperna att engagera kvinnor. Det bör dock observeras att större delen av forskarna inom Formas ansvarsområde är män.

I beredningsgruppernas arbete med ansökningar får, enligt Formas riktlinjer, ingen diskriminering göras på grund av kön. Ansökans kvalitet går före underrepresenterat kön. Om flera ansökningar bedöms ha lika kvalitet ska sökande som tillhör underrepresenterat kön få företräde.

Kvinnornas andel bland dem som stod som huvudsökande år 2002 var cirka 28 procent. Av sökande som fick beviljning utgjorde kvinnliga sökande också cirka 28 procent. Motsvarande siffror för 2001 var 23 respektive 25 procent.

Åtgärder för att främja ett genusperspektiv i forskningen

Formas ska enligt sitt uppdrag vidta åtgärder för att främja ett genusperspektiv i forskningen. Genusperspektivet är en av flera bedömningsgrunder som beredningsgrupperna ska ta hänsyn till i sitt arbete. Under 2002 har diskussioner förts tillsammans med MISTRA och Naturvårdsverket om att utlysa ett gemensamt forskningsprogram inom området Genusperspektiv i miljöforskningen.

Experimentbyggande

Formas har enligt förordningen SFS 1990:818 rätt att lämna bidrag till experimentbyggande. Inga nya beslut har fattats under året. Fem projekt pågick under 2002. Totalt återstår cirka 0,5 miljoner kronor att betala ut för dessa projekt.

Internationell verksamhet

Nordiskt samarbete

Under 2002 har Formas deltagit i det nordiska samarbetet inom skogs- och jordbruksområdet genom SamNordisk Skogsforskning (SNS) och Nordiskt Kontaktorgan för Jordbruksforskning (NKJ). SNS är ett samarbetsorgan under Nordiska Ministerrådet (NMR) som har till syfte att stimulera, koordinera och stödja nordiskt forskningssamarbete rörande skog och skogsbruk. NKJ är ett kontaktorgan för de nordiska forskningsråden inom jordbruksområdet. Även inom fiskforskningen finns ett samnordiskt organ Nordiska Arbetsgruppen för fiskforskning (NAF). Formas har också medverkat i nordiskt samarbete inom byggforskningens område.

Formas och Vetenskapsrådet svarar för den svenska delen av Samarbetsnämnden för de nordiska naturvetenskapliga forskningsråden (NOS-N). NOS-N:s målsättning är att främja naturvetenskaperna i de nordiska länderna genom samarbete och koordinering. Vidare håller råden varandra informerade om utvecklingen inom sina respektive länder. NOS-N håller även kontinuerlig kontakt med Nordiska ministerrådet och de baltiska forskningsråden. Under 2002 har en gemensam satsning på klimatområdet gjorts (se avsnittet *Nordiska Centres of Excellence*).

Dessutom har Formas genom sin huvudsekreterare deltagit i samnordiska diskussioner under NMR rörande nordiska forskningsfrågor. Arbetet med att utveckla ett bilateralt träforskningsprogram mellan Sverige och Finland har resulterat i gemensamma satsningar (se avsnittet *Wood Material Science*).

EU och övrigt europeiskt forskningssamarbete

Formas har aktivt medverkat i den formella svenska representationen inom det pågående femte ramprogrammet för forskning närmare bestämt i kommittéarbetet i generaldirektoraten för Forsknings-Miljö- och Livsvetenskapsprogrammen. Formas har också deltagit i diskussionerna om text och formuleringar i skrivningarna till sjätte ramprogrammet och European Research Area (ERA). Formas har i och med att EU:s sjätte ramprogram etablerats intagit en central koordinerande roll i Sverige inom sina ansvarsområden.

Formas fortsätter att vara aktiv medlem i European Science Foundation (ESF) bland annat genom medverkan i ESF:s forskningsprogram.

Det fleråriga samarbetet med Institut National de la Recherche Agronomique (INRA) inom jord- och skogsbruksområdet har fortsatt. Detta har skett genom partssammansatta projekt samt genom ett gemensamt skogsforskningsseminarium i Paris. Formas är också medlem i den svensk-franska forskningsföreningen (Association Franco-Suedoise pour la Recherche, AFSR). Diskussioner har inletts om svensk-tyskt forskningssamarbete. Formas är också medlem i den svensk-tyska forskningsföreningen.

Övriga världen

Samarbetet med SIDA/Sarec har fortsatt. Detta innebär bland annat att Formas deltar som expert-

organ med att bedöma forskningsansökningar avseende samarbete mellan svenska och sydafrikanska forskare som ligger inom rådets ansvarsområde. Under 2002 har samarbetet med SIDA/Sarec vidgats till att även avse andra geografiska områden, Asien, Mellanöstern och Nordafrika.

Formas har under 2002 aktivt medverkat i förberedelserna för svenskt agerande vid FN konferensen i Johannesburg inte minst genom medverkan som delarrangör i Regeringens konferens i juni med anledning av trettioårsminnet av FN konferensen om miljö i Stockholm 1972. Tillsammans med Miljövårdsberedningen och i samverkan med andra svenska aktörer har Formas också tagit initiativ till en nationell uppföljningskonferens i december om forskningsfrågornas fortsatta behandling.

Formas är en av de svenska finansiärerna av det nya forskningskontoret vid svenska ambassaden i Tokyo. Kontoret fokuserar på området hållbar utveckling och koordineras av Institutet för tillväxtpolitiska studier (ITPS).

Vissa internationella organisationer

Ett annat internationellt engagemang är IEA-samarbetet gällande energifrågor i byggd miljö. Detta samarbete sker i samråd med Statens Energimyndighet (se avsnittet *Energipolitik*).

Formas ansvarar för det svenska deltagandet inom International Institute for Applied Systems Analysis (IIASA) och betalar den svenska medlemsavgiften. Formas har därmed en röst i IIASA Council med viss möjlighet att påverka verksamheten och inriktningen vid institutet.

Formas finansierar dessutom svenskt medlemskap i International Council for Research and Innovation in Building and Construction (CIB) vilket möjliggör svenskt deltagande i organisationens forskningsprojekt.

Kostnader för Formas internationella engagemang med mera

De direkta kostnaderna för medlemskap i europeiska och övriga internationella organisationer uppgår till cirka 6 miljoner kronor per år (varav medlemskapet i IIASA utgör cirka 5,5 miljoner). Härutöver tillkommer kostnader för associerade aktiviteter om cirka 2,5 miljoner. I dessa kostnader är inte inräknat finansieringen av olika projekt som ingår i de ovan nämnda engagemangen, eller andra forskningsprojekt som i mer eller mindre hög grad är internationaliserade. Kostnaderna för dessa insatser räknas in i den totala budgeten för finansiering av forskningsprojekt.

Sveriges engagemang i dessa internationella aktiviteter varierar från bilaterala avtal där Sverige står för 50 procent av kostnaderna (exempelvis Formas-INRA) till andra aktiviteter där Sverige genom Formas är en av flera aktörer (som till exempel IIASA vars totalbudget uppgår till cirka 100 miljoner svenska kronor per år, varav medlemsavgifter utgör cirka 75 procent).

Formas arbetar aktivt för samverkan såväl inom Sverige som internationellt inom de organisationer som verkar inom Formas intresseområde. Dessa koordinerande insatser anknyter ofta till forskningsprojekt där svenska Formasfinansierade forskare deltar. Antalet forskare som på så sätt är inblandade i de internationella aktiviteterna kan skattas till storleksordningen 100 stycken.

Verksamhetsgrenen Forsknings- och kunskapskommunikation

Syftet med Formas informationsverksamhet är att ta fram och kommunicera rätt produkt, till rätt målgrupp, i rätt tid, på rätt sätt och till rätt pris.

Formas prioriterar dels att ta fram populärvetenskapliga sammanställningar, dels att förse de yrkesverksamma aktörerna inom miljö, areella näringar och samhällsbyggande med de forskningsbaserade kunskaper som behövs för att förebygga och lösa aktuella problem samt förebygga kommande problem. Övriga målgrupper för informationsverksamheten är forskarsamhället, skolan, massmedia och andra opinionsbildare samt i viss mån enskilda konsumenter. Formas anpassar informationen utifrån en analys av olika gruppers behov.

Webbplatsen

Formas egen webbplats är en viktig informationskanal. Här lämnas allmän information om Formas och rådets forskningsprogram, informeras om utlysningar, aktuella seminarier och konferenser, aktuell litteratur med mera. Webbplatsen har i genomsnitt haft cirka 9500 unika besökare varje månad, väsentligt färre under sommarmånaderna juni och juli och med en klar topp i november då Formas styrelse tog beslut om den stora ansökningsomgången (nästan 14000 besökare i november).

Formas tidskrifter

Tidskriften Miljöforskning ger en bred och aktuell bild av Formas ansvarsområde. Den 31 december 2002 hade tidningen 2 131 prenumeranter, varav 598 var gratisprenumeranter. Motsvarande siffra för 2001 var 2 180- den betalande prenumerantstocken har alltså i stort sett stått stilla trots vissa marknadsföringsåtgärder. Tidningen har under 2002 kommit ut med sex utgåvor. Fler än 100 artiklar har publicerats och nästan lika många forskare har medverkat. Samtliga utgåvor har samlat merparten av innehållet under ett tema. Miljöforskning har också en egen webbplats.

Tidskriften Swedish Research for Sustainability bygger på den svenska tidskriften Miljöforskning med ett urval och tillägg som är anpassade till en internationell publik. Under 2001 utgavs fyra 16 - 20-sidiga nummer. För närvarande finns cirka 1 700 gratisprenumeranter i mer än 100 länder.

Formas förlag

Formas ger ut böcker och andra skrifter som bygger på forskningsbaserad kunskap. Produkterna ska vara efterfrågade av aktörerna inom miljö, areella näringar och samhällsbyggande och anpassade efter deras behov. Under 2002 har fem nya publikationer och ett reviderat nytryck givits ut. Motsvarande siffror för 2001 är sju respektive ett. Försäljningsintäkterna uppgick till 2,2 miljoner kronor (2,3 miljoner kronor under 2001). Intäkterna täcker kostnaderna för redaktionell bearbetning, formgivning och tryck samt lagerhållning och distribution. Formas anlitar Liber distribution för lagerhållning och distribution.

Formas har också tagit fram broschyrmaterial på svenska och engelska om Formas programsatningar.

Presstjänsten

Under 2002 anordnade Formas tre större medieaktiviteter. En pressfrukost om hur man kan uppnå vattenkvalitetsmålen i Östersjön samt två presskonferenser om nya böcker Nationalstadsparken - ett experiment i hållbar utveckling respektive Fruktar från främmande länder. Presskonferenserna var välbesökta och har resulterat i såväl inslag i radio och TV som en mängd artiklar i dags- och fackpress.

Formas medverkar också tillsammans med universitet och högskolor och övriga forskningsråd i Expertsvar.nu - en exklusiv tjänst för media som förmedlar pressmeddelanden och forskarkontakter. Via Expertsvar.nu har vi också tillgång till motsvarande utländska tjänster.

Seminarier och konferenser

Under 2002 arrangerade Formas 17 egna konferenser och seminarier (nio under 2001). Formas medverkade dessutom med bokbord, utställning eller föredragshållare vid 18 andra seminarier och konferenser (15 under 2001).

Dokumentation av pågående FoU-projekt och FoU-resultat

Under 2002 har Formas tagit fram underlag för en elektronisk projektkatalog med populärvetenskapliga beskrivningar av pågående Formasfinansierade projekt.

Stiftelsen Byggdok har sedan 1966 haft i uppdrag av f d Byggforskningsrådet att referera forskning inom bebyggelse och samhällsplanering och göra den åtkomlig i databaser och fulltextarkiv. Merparten av Sveriges universitet och högskolor och relevanta forskningsinstitut har tecknat abonnemang som ger möjlighet för forskare, lärare och studenter att via Internet gratis söka i databasen. Databasen är också, mot betalning, tillgänglig för Formas övriga målgrupper. Huvudmannaskapet för Byggdok övergår från och med 1 januari 2003 till Boverket.

I samarbete med portalen LivsmedelsSverige bidrar Formas till att forskningsresultat inom livsmedelsområdet webbpubliceras. Bakom portalen står Livsmedelscentrum Lund, Livsmedelsverket, Livsmedelsföretagen, lantbrukarnas riksförbund (LRF), Konsumentverket, Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) samt Sveriges Hotell- och Restaurangföretagare. Formas och VINNOVA bidrar till finansieringen.

Samarbetsprojekt

Under året har Formas tillsammans med FAS, Vetenskapsrådet och VINNOVA på ForskningsForum's initiativ lanserat webbportalen forskning.se. Forskning.se är en webbplats om forskning, en vägvisare för den som vill veta något om forskning men inte vet var han/hon ska börja.

Tillsammans med Naturvårdsverket och Vetenskapsrådet har Formas inlett en större satsning på information om biologisk mångfald. I ett första steg skall en broschyr, en vandringsutställning och en databas om den särskilda satsningen på forskning om biologisk mångfald tas fram. En forskarkonferens våren 2003 ingår också i satsningen. Produkterna kommer att lanseras på ett forskar-praktiker seminarium i april 2003.

Tillsammans med ForskningsForum, TV2:s vetenskapsredaktion, Vetenskapsrådet och VINNOVA har Formas förberett en folkbildningskampanj om den nya biologin.

Formas har också inlett diskussioner om medverkan i Naturvårdsverkets Klimatkampanj.

Kostnader för informationsverksamheten

Formas har bemyndigande att belasta sakanslagen med utgifter för informationsverksamheten. Detta gäller dock inte kostnader för den egna anställda personalen och interna administrativa omkostnader.

För information om verksamhetens kostnader hänvisas till tabellen *Intäkter och kostnader* under avsnittet *Bokslutsdokument*.

Verksamhetsgrenen Strategi och analys

Under 2002 har arbete påbörjats som kommer att leda till en uppdatering av Formas forskningsstrategi 2002- 2005.

Utvärderingar

Formas har under 2002 initierat utvärderingar av Moviums verksamhet och Formas engagemang inom IIASA. Formas har vidare som finansiär medverkat i utvärderingen och slutrapporteringen av programmet *IT Bygg- och fastighet 2002*. Redovisningen har getts ut på CD-rom och finns också på www.itbof.com. Utvärderingen visar att programmet fått ett brett stöd i branschen och att det finns ett stort intresse för en fortsatt nationell satsning. Formas insatsprogram *Byggherren med kunden i fokus* har också utvärderats efter halva perioden med övervägande gott resultat.

Formas har medverkat i arbetet med och finansieringen av Energiframsynsprojektet samt inlett planeringen av en Livsmedelsframsyn. Planering av en vetenskaplig utvärdering om kvaliteten i svensk byggforskning, liksom en utvärdering av insatsprogrammet *Elanvändning i bebyggelsen* har påbörjats under 2002.

Samverkan med andra finansiärer

Inom ramen för målet att samverka med andra finansiärer och bidra till samordning av forskningsresurser och en ökad förmåga till förnyelse, kraftsamling och profilering, har Formas under 2002 medverkat i de olika arbetsgrupper som de fyra statliga forskningsråden driver för diskussion av bland annat ovan nämnda frågor. Genom interna förnyelseprojekt inom Formas har förslag till kvalitetshöjande åtgärder för verksamheten tagits fram . Dessa förslag gäller framförallt arbetet på att identifiera nya forskningsområden, utvärdera och följa upp verksamheten samt förbättra omvärldsbevakningen.

Diskussion med livsmedelsindustrin om en fortsättning av programmet Kunskapsplattform för livsmedelsindustrin (KLIV) har förts under året. Formas har också undertecknat en avsiktsförklaring med Byggsektorns InnovationsCentrum (BIC) avseende samarbete kring nya forskningsområden, utlysningar samt seminarieverksamhet inom byggområdet. En rad andra organisationer av branschkaraktär har uppvaktrat Formas för diskussion om framtida samverkan. Diskussionerna kommer att slutföras under 2003.

Löpande kontakter har hållits med de två forskningsinstitut, SkogForsk och JTI, som delvis finansieras via medel från Formas. Formas följer i nära samverkan med VINNOVA den utveckling som generellt pågår inom institutssektorn. Formas samverkar med de institut, företag och högskolor som arbetar inom ramen för projektet *Hållbart samhällsbyggande* (HÅS).

Forskningsetik

Forskningsetiska frågor har löpande diskuterats inom ledningsgruppens ram. Frågan har också diskuteras i samband med utarbetandet av nya riktlinjer för arbetet inom Formas beredningsgrupper och i ovan nämnda samverkansgrupper mellan de fyra statliga forskningsrådena. Formas riktlinjer för forskningsetik finns inlagd på Formas webbplats.

Myndighetsspecifik information: Regeringens uppdrag till Formas

I detta avsnitt lämnas en kortfattad avrapportering av de uppdrag som regeringen har lämnat till Formas i regleringsbrev för år 2002.

- a) Formas ledning har haft regelbundna möten med Vetenskapsrådet, FAS och VINNOVA samt med Naturvårdsverket för att identifiera områden inom vilka gemensamma initiativ kan tas. Härvid har även diskuterats gränsdragningar mellan de olika rådens verksamheter och finansiering av projekt av gemensamt intresse.
- b) Formas styrelse har den 24 april 2002 fastställt och lämnat rapport till Miljödepartementet med bedömning av den verksamhet som bedrivs inom stiftelsen Byggdok. Rapporten togs fram i samarbete med Boverket.
- c) Formas har tagit initiativ till samordning med berörda forskningsfinansiärer vad gäller forskning inom områden livsmedel, skog, miljötoxikologi och klimat.
- d) Formas styrelse har den 13 juni 2002 fastställt och till regeringen överlämnat rapporten Nationellt program för klimatforskning.
- e) Formas styrelse har den 26 november 2002 fastställt och till regeringen överlämnat rapporten Nationellt program för miljötoxikologisk forskning.
- f) Formas har deltagit i projektet Bygga, Bo och Förvalta för framtiden med en medarbetare på halvtid. I samråd med Miljödepartementet avvaktar Formas med redovisningen av sin medverkan i projektet till dess att projektets rapport föreligger.
- g) Utgiftsprognoser för samtliga anslag har lämnats per den 21 januari, 7 mars, 14 maj, 16 augusti och 31 oktober samt i samband med delårsrapporten.

Politikområdet Energipolitik

Målet för energipolitiken är att skapa villkor för en effektiv energianvändning och en kostnadseffektiv svensk energiförsörjning med låg negativ påverkan på hälsa, miljö och klimat samt underlätta omställningen till ett ekologiskt uthålligt samhälle.

Verksamhetsgrenen Politik för ett uthålligt energisystem

Formas har ansvar för bebyggelseinriktad energiforskning och -utveckling. Forskningen avser frågor om omställning av det svenska energisystemet och sambanden mellan den byggda miljön och energisystemen. Den formasfinansierade forskningen är i stor utsträckning systeminriktad och fokuserad främst på energianvändningsaspekter. Dessa behandlas integrerade med andra byggnads- och bebyggelseaspekter.

Formas har under 2002 aktivt deltagit inom International Energy Agency (IEA) som Contracting Party för de fyra bebyggelseinriktade forskningsprogrammen Energy Conservation in Buildings and Community Systems, Solar Heating and Cooling, Heat Pumping Technologies och Energy Storage. Svenska forskare deltar med stöd från Formas i ett stort antal av de FoU-projekt som drivs inom dessa program. Formas är också Contracting Party för informationsprogrammet Energy and Environmental Technology Information Centres. Formas är vidare svensk representant i IEA:s End Use Working Party.

Administration

Formas organisation

Formas leds av en styrelse som är myndighetens högsta beslutande organ. Styrelsen består av 13 ledamöter. Sju av ledamöterna väljs av en elektorsförsamling som består av forskare vid landets universitet och högskolor. Regeringen utser ordföranden och ytterligare fem ledamöter. Under styrelsen leds verksamheten av en huvudsekreterare.

Vid forskningsrådets kansli finns en programenhet, en informationsenhet, en internationell enhet samt en administrativ enhet. Programenheten har det samlade ansvaret för rådets beredning av olika slag av forskningsstöd. Detta innebär bland annat arbete med ansökningsberedning, sekretariat i olika beredningsgrupper, projektadministration, utvärderingar av forskning med mera. Informationsenheten ansvarar för Formas externa och interna information och kommunikation. Den internationella enheten ansvarar för att utveckla rådets internationella kontakter samt för att

samordna rådets internationella verksamhet. Den administrativa enheten ansvarar för ekonomi - och personalfrågor, IT, registratur och vaktmästeri samt för visst administrativt stöd till styrelse och huvudsekreterare.

Personalfrågor

I december 2002 var 51 personer anställda vid Formas. Tre personer var tjänstlediga, varav två föräldralediga och en för annan statlig anställning. Bland de anställda fanns totalt 33 (64 procent) kvinnor och 18 (36 procent) män. I ledningsgruppen fanns tre kvinnor och fyra män. Personalens medelålder är cirka 54 år.

Av de 14 forskningssekreterarna var det fyra som hade en biologisk inriktning. Övriga hade en inriktning mot byggnad och/eller förvaltning. Fem av forskningssekreterarna hade doktorsexamen.

Under året har ett tvådagars- och två halvdagsseminarier för personalen ägt rum dels i syfte att utveckla organisationen, dels som fortbildning inom Formas sakområden. Internt utvecklings- och förändringsarbete har bedrivits för att skapa en väl fungerande organisation. Arbetet har genomförts i mindre grupper och avsett översyn av enheternas interna arbete, samarbetsformer mellan enheter, lokaler, administrativa rutiner med mera. Åtgärder som ett resultat av arbetet beräknas kunna genomföras under 2003. Arbetet med att utveckla den nya projektdatabasen har fortsatt parallellt med övrigt utvecklingsarbete. Rådet har fortsatt satsningen på friskvård och personalen har getts möjlighet att utöva motion på betald arbetstid två timmar per vecka.

Några administrativa nyckeltal

Nyckeltal	2002	2001
Förvaltningsanslaget/Formas totala anslag	7 %	9,2%
Lokalkostnad per anställd	100.000 kr	100.000 kr
Kompetensutveckling per anställd	Ca 6.500 kr	Ca 10.000 kr
Sjukdagar per anställd	13,1 dagar	10,5 dagar
Frisk och hälsovård (inklusive avgift till företagshälsovård) per anställd	3125 kr	1875 kr

Bokslutsdokument

Kostnadsfördelningar

Formas verksamhet indelas i tre verksamhetsgrenar, nämligen *Forskningsstöd*, *Forskningsinformation och kunskapskommunikation* samt *Strategi och analys*. Formas skall fördela kostnader och intäkter per verksamhetsgren på anslagsmedel och övriga medel.

Verksamhetsgrenarna motsvarar i stort sett de organisatoriska enheterna, där verksamhetsgrenen forskningsstöd innefattar enheterna för program och internationellt samarbete; Forskningsinformation och kunskapskommunikation motsvarar enheten information samt verksamhetsgrenen strategi och analys återfinns inom enheten ledning och styrelse. Administrativa enhetens kostnader och intäkter har fördelats på verksamhetsgrenarna med 65, 27 respektive 8 procent.

INTÄKTER OCH KOSTNADER PER VERKSAMHETSGREN

INTÄKTER	Forskningsstöd	Forskningsinformation	Strategi och analys	SUMMA
• anslag	34.818.795	11.875.614	3.552.614	50.247.023
• avgifter, ersättningar	215.092	2.187.855	2.845	2.405.792
• bidrag	312.045	2.340	17.758	332.143
• periodiseringar	551.902	229.252	67.926	849.080
• finansiella intäkter	109.245	45.380	13.445	168.069
SUMMA	36.007.079	14.340.441	3.654.588	54.002.108

KOSTNADER	Forskningsstöd	Forskningsinformation	Strategi och analys	SUMMA
• anslag	30.754.057	13.354.464	5.819.469	49.927.989
• avgifter, ersättningar	315.733	2.893.282	0	3.209.015
• bidrag	69.969	0	0	69.969
• periodiseringar	783.682	306.617	91.725	1.182.024
SUMMA	31.923.440	16.554.363	5.911.194	54.388.998

För att spegla den interna verksamheten presenteras även kostnadernas och intäkternas fördelning per organisatorisk enhet. Justering har därvid gjorts av kostnaderna för beredningsgrupperna som i sin helhet förts till programenheten.

INTÄKTER OCH KOSTNADER PER ORGANISATORISK ENHET

INTÄKTER	Verksledning	Administrativ enhet	Programenhet	Internationell enhet	Informationsenhet	SUMMA
• anslag	2.746.865	10.071.839	24.609.615	3.662.487	9.156.217	50.247.023
• avgifter, ersättn.	0	35.567	183.857	8.116	2.178.252	2.405.792
• bidrag	17.065	8.665	232.689	73.725	0	332.144
• periodiseringar	50.946	186.796	349.859	67.926	169.816	849.080
• finansiella intäkter	10.084	36.975	73.950	13.446	33.614	168.069
SUMMA	2.824.960	10.339.842	25.473.707	3.825.700	11.537.899	54.002.108

KOSTNADER	Verksledning	Administrativ enhet	Programenhet	Internationell enhet	Informationsenhet	SUMMA
• anslag	5.129.611	8.623.230	21.959.299	3.189.657	11.026.192	49.927.989
• avgifter, ersättn.	0	0	315.733	0	2.893.282	3.209.015
• bidrag	0	0	69.969	0	0	69.969
• periodiseringar	70.921	260.045	520.091	94.562	236.405	1.182.024
SUMMA	5.200.532	8.883.275	22.865.092	3.284.219	14.155.879	54.388.998

Sammanställning över väsentliga uppgifter

	FORMAS 2002	FORMAS 2001	BFR 2000	SJFR 2000
Låneram i riksgäldskontoret				
Beviljat enligt regleringsbrev	3.000	3.000	3.000	0
Utnyttjad låneram	2.240	1.501	764	0
Kontokredit hos riksgäldskontoret				
Beviljat enligt regleringsbrev	1.800	1.800	1.800	1.000
Utnyttjad kredit	0	0	0	0
Räntekonto i riksgäldskontoret				
Ränteintäkter	167	240	222	22
Räntekostnader	82	81	0	3
Avgiftsintäkter				
Totala avgiftsintäkter:	2.406	2.887	2.784	1.139
- avgiftsintäkter som disponeras av myndigheten	2.406	2.887		
Beräknade avgiftsintäkter	3.000	6.230	3.000	4.800
Anslagskredit				
Totalt beviljade anslagskrediter	13.500	13.500	750	10.755
Utnyttjade krediter	1.145	1.069	0	523
Anslag				
Utgående anslagssparande	9.964	6.343	22.416	4.070
därav in-tecknat för framtida åtaganden	6.000	6.000	22.416	4.070
Bemyndiganden				
Totalt gjorda åtaganden	249.565	298.626	212.402	155.000
Bemyndiganden enligt regleringsbrev (2003-2005)	669.000	489.000	162.000	155.000
Personal				
Antal årsarbetskrafter	49,35	54,75	38	13,25
Medelantal anställda	51	55	43	12
Driftkostnad per årsarbetskraft	1.070	1.060	1.062	1.167
Balanserad kapitalförändring				
	-273	-2.085	1.787	202
Årets kapitalförändring				
	-387	-2.264	611	-292

Redovisningsprinciper

ALLMÄNT

Enligt förordning om myndigheters årsredovisning mm (2000:605) skall redovisning och kommentarer lämnas för tre år, dvs de två föregående årens resultat lämnas som jämförelse. Då Formas startade sin verksamhet 1 januari 2001 lämnas jämförande resultat för endast år 2001.

ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR OCH AVSKRIVNINGAR

SJFR och BFR har, enligt sina tidigare respektive regleringsbrev, redovisat anläggningstillgångar efter olika principer. SJFR var undantaget från kapitalförsörjningsförordningen och bekostade sina investeringar över anslaget, medan BFR har för sina anläggningstillgångar upptagit lån i Riksgäldskontoret (RGK). Formas skall enligt regleringsbrev uppta lån för sina investeringsbehov.

Under en övergångsperiod kommer därför anläggningar och avskrivningar för tidigare myndigheters investeringar att redovisas olika.

VÄRDERING AV VARULAGER

Myndigheten har ett boklager som har hanterats av Liber Distribution AB. Boklagret värderas enligt lägsta värdets princip. Beräkningen av boklagrets värde görs per sista juni respektive sista december varje år på grundval av kommissionärens inventering.

- Skrifter publicerade före 1999 har åsatts värdet 0 kr
- Skrifter publicerade 1999 har åsatts värdet 13 procent
- Skrifter publicerade 2000 har åsatts värdet 25 procent
- Skrifter publicerade 2001 har åsatts värdet 50 procent
- Skrifter publicerade 2002 har åsatts värdet 75 procent

PERIODAVGRÄNSNINGSPOSTER

På balansräkningens skuldsida har under periodavgränsningsposter bokförts sådana kostnader som förväntas inträffa, men där faktura eller beslut ännu inte kommit myndigheten till handa i och med brytdagen den 10 januari. Periodisering sker på fordrings- resp skuldsidan för belopp överstigande 10.000 kr.

KOSTNADSFÖRING PÅ SAKANSLAG

Enligt Formas tre regleringsbrev får kostnader som är förknippade med forskningsansökningarnas beredning samt informationsinsatser belasta respektive sakanslag. För anslag från miljödepartementet får dessa kostnader uppgå till 13,5 miljoner kronor, varav högst 11 miljoner kronor för informationsinsatser. Motsvarande tillämpning enligt regleringsbrev från jordbruksdepartementet uppgår till 5,5 miljoner kronor, varav högst 4 miljoner kronor får avse informationsinsatser. Enligt regleringsbrev avseende energiforskning får motsvarande kostnader uppgå till högst 1 miljoner kronor.

Under året har kostnader bokförts på miljöanslaget med 7.011 tkr, varav 2.650 tkr avsåg informationsinsatser. Motsvarande bokföring på jordbruksanslaget var 2.373 tkr, varav 230 tkr informationsinsatser samt på energianslaget bokfördes totalt 1.350 tkr, varav 1.161 tkr avsåg informationsinsatser.

ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR OCH AVSKRIVNINGAR

Myndighetens tillgångar och skulder upptas till anskaffningsvärdet om inte annat anges. Inköp under 10.000 kronor kostnadsförs direkt.

Avskrivningar enligt plan på anläggningstillgångar baseras på tillgångarnas anskaffningsvärde och uppskattad ekonomisk livslängd. Följande avskrivningsprinciper tillämpas:

• Inredning	5 år
• Tekniska anläggningar	5 år
• Kontorsmaskiner	5 år
• Datorer och kringutrustning	3 år
• Konst avskrivs ej	

Redovisning mot anslag

Anslag, tkr	Ingående överföring	Årets tilldelning	Totalt disponibelt	Utgifter	Utgående överföring
20.26:01 Förvaltningskostnader	-1.069	39.562	38.493	39.638	-1.145
20.26:02 (miljö) Stöd till forskning	1.283	255.720	257.003	255.781	1.222
23.26:01.001 (jordbruk) Stöd till forskning	2.327	182.986	185.313	182.139	3.174
23.26:01.002 (jordbruk) Kollektiv forskning	0	49.376	49.376	49.376	0
23.26:02 (jordbruk) Bidrag till KSLA	0	1.184	1.184	1.184	0
21.35:05.004 (energi) Stöd till forskning	4.401 ¹⁾	24.900	29.301	22.588	6.713
TOTALT	6.942	553.728	560.670	550.707	9.964

¹⁾ Enligt regeringsbeslut 2002-05-23 om disposition av anslagssparande drogs felaktigt 600.000 kr bort från anslaget. ESV har därefter begärt att myndigheten justerar den ingående balansen med detta belopp. Utgående balans 2001 stämmer därför inte överens med årets ingående balans.

Redovisning mot bemyndiganden

Anslag, tkr	Tilldelad ram 2003-2005	Ingående åtaganden	Utestående åtaganden	Utestående åtaganden	
				2003	2004
Forskning (miljö)	275.000	262.637	120.126	91.969	28.157
Forskning (jordbruk)	350.000	293.839	121.158	107.156	14.002
Forskning (energi)	44.000	26.627	8.281	5.517	2.764

Resultaträkning

RESULTATRÄKNING, KR		2002	2001
VERKSAMHETENS INTÄKTER, KR			
Intäkter av anslag		50.247.023	53.787.605
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	NOT 1	2.405.792	2.886.717
Intäkter av bidrag	NOT 2	1.181.224	197.550
Finansiella intäkter	NOT 3	168.069	240.043
SUMMA		54.002.108	57.111.916
VERKSAMHETENS KOSTNADER, KR			
Kostnader för personal	NOT 4	32.775.975	31.125.251
Kostnader för lokaler	NOT 5	5.771.613	9.990.208
Övriga driftkostnader		14.900.231	17.161.164
Finansiella kostnader	NOT 6	151.276	92.810
Avskrivningar	NOT 7	789.903	1.006.706
SUMMA		54.388.998	59.376.139
VERKSAMHETSUTFALL		-386.890	-2.264.223
UPPBÖRDSVERKSAMHET			
Intäkter av avgifter mm som inte disponeras av myndigheten		0	14.400
Medel som tillförts statsbudgeten		0	-14.400
SUMMA		0	0
TRANSFERERINGAR			
Medel fr statsbudgeten f finansiering av bidrag		500.460.286	430.054.117
Medel fr myndigheter f finansiering av bidrag		1.048.800	1.118.789
Övr erhållna medel f finansiering av bidrag		1.842.990	4.647.453
Lämnade bidrag mm		-503.352.076	-435.820.359
SALDO		0	0
ÅRETS KAPITALFÖRÄNDRING	NOT 8	-386.890	-2.264.223

Balansräkning

BALANSRÄKNING, KR	2002	2001
TILLGÅNGAR:		
Balanserade utgifter för forskning och utveckling	1.368.618	446.700
Rättigheter och immateriella tillgångar	175.368	0
Immateriella anläggningstillgångar	NOT 9 1.543.986	446.700
Maskiner, inventarier, installationer, mm	1.221.525	1.431.865
Materiella anläggningstillgångar	NOT 9 1.221.525	1.431.865
Varulager och förråd	NOT 10 2.931.619	2.607.061
Kundfordringar	241.470	181.074
Fordringar hos andra myndigheter	889.851	1.789.192
Övriga fordringar	2.000	2.000
Summa fordringar	NOT 11 1.133.321	1.972.266
Förutbetalda kostnader	1.362.332	1.377.595
Upplupna bidragsintäkter	0	1.952.505
Summa periodavgränsningsposter	NOT 12 1.362.332	3.330.100
Avräkning med statsverket	NOT 13 717.549	-542.524
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	3.506.741	6.176.725
Kassa och bank	NOT 14 3.506.741	6.176.725
SUMMA TILLGÅNGAR	12.417.072	15.422.192
KAPITAL OCH SKULDER:		
Statskapital	NOT 15 -218.669	-670.329
Balanserad kapitalförändring	NOT 16 -272.575	-2.085.138
Kapitalförändring enl resultaträkning	386.890	2.264.223
Myndighetskapital	-104.354	-491.244
Lån i Riksgäldskontoret	NOT 17 -2.240.215	-1.501.071
Skulder till andra myndigheter	NOT 18 -2.340.748	-3.675.250
Leverantörsskulder	NOT 19 -1.433.487	-1.677.173
Övriga skulder	NOT 20 -2.399.565	-6.024.843
Summa skulder	-8.414.015	-12.878.338
Upplupna kostnader	-3.035.110	-2.352.741
Oförbrukade bidrag	-863.593	300.130
Summa periodavgränsningsposter	NOT 21 -3.898.703	-2.052.611
KAPITAL OCH SKULDER	-12.417.072	-15.422.192

Finansieringsanalys

FINANSIERINGSANALYS, TKR	2002	2001
DRIFT:		
Kostnader exkl avskrivningar,exkl reaförlust, mm	-53.599	-57.873
<i>Finansiering av drift</i>		
Intäkter av anslag	50.247	53.788
Intäkter av avgifter och ersättningar	2.406	2.887
Intäkter av bidrag	1.181	198
Finansiella intäkter	168	240
<i>Summa medel som tillförts för finansiering av drift</i>	54.002	57.112
Ökning av lager	-325	1.337
Minskning av kortfristiga fordringar	2.807	149
Minskning av kortfristiga skulder	-3.357	-613
Kassaflöde till drift	-472	112
INVESTERINGSVERKSAMHET:		
Investeringar i immateriella tillgångar	-1.448	-462
Investeringar i materiella tillgångar	-229	-1.418
<i>Summa investeringsutgifter</i>	-1.667	-1.880
Finansiering av investeringar:		
Lån från Riksgäldskontoret	1.534	1.604
- amorteringar	-795	-866
<i>Summa medel som tillförts för finansiering av investeringar</i>	739	737
Kassaflöde till investeringsverksamheten	-938	-1.142
UPPBÖRDSVERKSAMHET		
Intäkter av avgifter mm som inte disponeras av myndigheten	0	14
<i>Inbetalningar i uppbördsverksamhet</i>	0	14
<i>Medel som tillförts statsbudgeten fr uppbördsverksamhet</i>	0	-14
Kassaflöde från uppbördsverksamhet	0	0
TRANSFERERINGAR		
Lämnade bidrag	-503.352	-435.820
<i>Utbetalningar i transfereringsverksamhet</i>	-503.352	-435.820
Finansiering av bidragsutbetalningar:		
Medel från statsbudgeten	500.460	430.054
Medel från andra myndigheter	1.049	1.119
Medel från övriga	1.843	4.647
<i>Summa medel som erhållits f finansiering av bidragsutbetalningar</i>	503.352	435.820
Kassaflöde från transfereringsverksamhet	0	0
FÖRÄNDRING AV LIKVIDA MEDEL	-1.410	-1.030
SPECIFIKATION AV FÖRÄNDRING AV LIKVIDA MEDEL	2002	2001
LIKVIDA MEDEL VID ÅRETS BÖRJAN	5.634	6.665
• Ökning/Minskning av kassa, postgiro	0	0
• Minskning av tillgodohavande RGK	-2.670	-726
• Ökning av avräkning med statsverket	1.260	-305
Summa förändring av likvida medel	-1.410	-1.030
LIKVIDA MEDEL VID ÅRETS SLUT	4.224	5.634

Noter till resultaträkningen

NOT 1. INTÄKTER AV AVGIFTER MM	2002	2001
Försäljning av tjänst (NKJ, SNS)	0	331.161
Försäljning publikationer (statl), mm	130.670	444.719
Försäljning publikationer (utomstatl.), mm	2.275.122	2.055.328
Övriga intäkter	0	55.509
Summa	2.405.792	2.886.717

NOT 2. INTÄKTER AV BIDRAG	2002	2001
SNS	0	82.321
Bidrag fr statliga myndigheter	44.400	690.000
Bidrag övriga	143.685	230.000
Bidrag EU	144.059	253.111
Periodisering bidrag	849.080	-1.057.881
Summa	1.181.224	197.550

NOT 3. FINANSIELLA INTÄKTER	2002	2001
Ränta på räntekonto hos RGK	167.307	239.715
Övriga ränteintäkter	762	328
Summa	168.069	240.043

NOT 4. KOSTNADER FÖR PERSONAL	2002	2001
Lönekostnader exkl arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal	18.910.490	20.064.086
Summa	18.910.490	20.064.086

NOT 5. KOSTNADER FÖR LOKAL	2002	2001
Förtida inlösen av hyreskontrakt	0	4.366.239
Lokalhyra Riddarholmen	5.011.696	4.942.500
Övriga lokalkostnader	759.917	681.469
Summa	5.771.613	9.990.208

NOT 6. FINANSIELLA KOSTNADER	2002	2001
Räntekostnader lån i Riksgäldskontoret	71.411	66.253
Räntekostnader räntekontot	10.177	14.768
Övriga räntekostnader	69.688	11.789
Summa	151.276	92.810

NOT 7. AVSKRIVNINGAR	2002	2001
Immateriella anläggningstillgångar	350.485	151.628
Maskiner, inventarier	-115.011	182.796
Datorer, mm	169.010	380.109
Tekniska anläggningar	0	23.204
Övriga inventarier	385.419	228.969
Förbättringsutgift annans fastighet	0	40.000
Summa	789.903	1.006.706

Vid bildandet av ny myndighet 2001 kom ingångsvärdena på konto 1219/69131 (kontorsmaskiner, mm) och konto 1259/69135 (övriga inventarier) att bli felaktiga. Detta har fått till följd att avskrivningarna för efterföljande år blivit felaktiga. Inför överföring av anläggningsregistret till bokföringssystemets anläggningsmodul har justering av tidigare års avskrivningar för dessa konton gjorts, varför avskrivningen på konto 69131 uppvisar ett negativt saldo.

NOT 8. ÅRETS KAPITALFÖRÄNDRING	2002	2001
Årets amorteringar	-795.134	-866.375
Förändring semesterlöneskuld	51.091	91.402
Upplupna löner och arvoden	4.955	120.759
Upplupna arbetsgivaravgifter	18.395	67.865
Upplupna premier på avtalsförsäkringar, Kåpan	546.458	-45.976
Avsättning för kompetensutveckling (Trygghetsstift.)	112.698	88.105
Periodisering på varor och tjänster	-18.240	-32.843
Reaförlust på avyttrade maskiner och inventarier	0	496.537
Förändring boklagret	-324.558	1.336.747
Periodisering ränta, RGK	1.322	1.296
Årets avskrivningar	789.903	1.006.706
Summa kapitalförändring	386.890	2.264.223
ÅRETS KAPITALFÖRÄNDRING FÖRESLÅS DISPONERAS ENLIGT:		
Avräknas mot invärderat kapital	0	0
Avskrivningar (SJFR) som avräknas mot statskapital	111.966	197.437
Reaförlust (SJFRs del) som avräknas mot statskapital	0	254.223
Avsättes till balanserad kapitalförändring	274.924	1.812.563
Summa	386.890	2.264.223

Noter till balansräkningen

NOT 9. ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR	2002	2001
Immateriella anläggningar:		
IB anskaffningsvärde	842.086	379.918
Årets anskaffningsvärde	1.447.771	462.168
Ingående ackumulerade avskrivning	-395.386	-243.758
Årets avskrivning	-350.485	-151.628
SUMMA IMMATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR	1.543.986	446.700
Förbättringsutgifter på annans fastighet (BFR):		
IB anskaffningsvärde	0	200.000
Ackumulerade avskrivningar	0	40.000
Årets utrangering	0	-160.000
Summa	0	0
Invärderade anläggningstillgångar (SJFR):		
IB anskaffningsvärde	758.015	758.015
Ackumulerade avskrivningar	-722.733	-722.733
Konst (avskrivs ej)	35.282	35.282
Summa	35.282	35.282
Maskiner, inventarier mm:		
IB anskaffningsvärde	9.241.946	8.596.931
Årets anskaffningsvärde	229.078	1.417.551
Ackumulerade avskrivningar	-7.845.364	-7.426.285
Årets avskrivningar	-439.418	-419.079
Årets utrangering	0	-772.536
Summa	1.186.242	1.396.582
SUMMA MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR	1.221.524	1.431.865
NOT 10. VARULAGER	2002	2001
IB	2.607.061	3.943.808
Årets förändring	324.558	-1.336.747
Summa	2.931.619	2.607.061
NOT 11. FORDRINGAR	2002	2001
Kundfordringar	241.469	181.074
Fordringar andra myndigheter	53.007	644.225
Momsfordran	836.844	1.144.967
Kontantkassa	2.000	2.000
Summa	1.133.320	1.972.266
NOT 12. PERIODAVGRÄNSNINGSPOSTER	2002	2001
Förutbetalda hyreskostnader	1.278.872	1.252.924
Förutbetalda kostnader	83.460	124.671
Upplupna bidragsintäkter (STINT)	0	1.952.505
Summa	1.362.332	3.330.100

NOT 13. AVRÄKNING MED STATSVERKET	2002	2001
Avräkning med statsverket - IB	-542.524	-237.988
Avräknat mot inkomsttitlar	0	-14.400
Anslag 20.26:01 Förvaltningskostnader	39.638.363	44.802.778
Anslag 20.26:02 Forskningsstöd (miljö)	255.781.010	169.301.869
Anslag 23.26:01.001 Forskningsstöd (jordbruk)	182.139.176	187.229.239
Anslag 23.26:01.002 Samfinansierad forskning	49.376.000	49.300.000
Anslag 23.26:02 Bidrag till KSLA	1.184.000	1.149.000
Anslag 21.35:05.004 Forskningsstöd (energi)	22.588.761	32.058.835
Avräknat mot anslag	550.707.309	483.841.721
Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-39.562.000	-44.105.000
Inbetalt i icke räntebel flöde, uppbörd, mm	9.619.168	7.622.052
Utbetalt i icke räntebel flöde, transfereringar	-519.504.404	-447.648.909
Avräkning med statsverket	-549.447.236	-484.131.857
Årets avräkning med statsverket	1.260.073	-304.536
Avräkning med statsverket – UB	717.549	-542.524

NOT 14. BEHÅLLNING RÄNTEKONTO I RGK	2002	2001
Anslagsmedel	1.624.030	1.082.909
Övriga medel	1.882.711	5.093.816
Summa	3.506.741	6.176.725

Formas har tillgång till ett räntekonto med kredit i Riksgäldskontoret för sina förvaltningskostnader. Kreditutrymmets storlek är 1,8 miljoner kronor. Utöver tilldelat anslagsbelopp disponeras en anslagskredit på högst 1,3 miljoner kronor. Till räntekontot har överförts en tolfedel av 38.924.000 kronor per månad. I ändring av regleringsbrev 2002-09-05 har ytterligare 638.000 kronor tillförts anslaget. Saldot på räntekontot vid årets utgång var 3.506.741 kronor. Med beaktande av utnyttjad låneram om 2.240.215 kronor var den totala fordran per 2002-12-31 mot Riksgäldskontoret 1.266.526 kr. Med hänsyn till myndighetens fordringar och skulder per den 12 december uppskattas det kortsiktiga likviditetsbehovet (30 dagar) vara drygt 2 miljoner kronor.

Saldot på räntekontot består av:		2002	2001
Konto	Anslagsmedel	1.624.030	1.082.909
25662	Bidrag från statl myndigheter (UFO1)	132.795	208.995
25663	Övriga statliga bidrag	187.357	-466.629
25664	SNS	0	24.959
25965	Bidrag från icke statl (UFO2)	189.205	298.005
25966	Övriga icke statliga bidrag	1.276.465	5.028.486
2571*	Internationella samarbetsprojekt	96.889	0
	Summa	3.506.741	6.176.725

NOT 15. STATSKAPITAL	2002	2001
Ingående balans	670.329	851.485
Föregående års avskrivning	-197.437	-181.156
Utrangeringar	-254.223	0
Summa	218.669	670.329

SJFR var undantagen från kapitalförsörjningsförordningen och finansierade inte sina investeringar av anläggningstillgångar med lån i Riksgäldskontoret, utan med medel från anslag G2 Förvaltningskostnader. Anslagsmedel som använts för finansiering av anläggningstillgångar redovisas mot statskapital.

NOT 16. BALANSERAD KAPITALFÖRÄNDRING	2002	2001
Ingående balans	2.085.138	1.585.465
Föregående års balanserade kapitalförändring	1.812.563	499.673
Summa	272.575	2.085.138

NOT 17. LÅN FRÅN RIKSGÄLDSKONTORET	2002	2001
IB lån i riksgäldskontoret	1.501.071	763.767
Årets nya lån	1.534.278	1.603.679
Årets amorteringar	-795.134	-866.375
Summa	2.240.215	1.501.071

NOT 18. SKULDER TILL ANDRA MYNDIGHETER	2002	2001
Arbetsgivaravgifter, mm	814.019	750.386
Premier för avtalsförsäkringar	509.752	321.562
Externa samfinansiärer	393.261	373.934
Utgående moms	58.729	108.911
Betalningsbevakning per 31 dec	344.986	2.120.457
Summa	2.340.748	3.675.250

NOT 19. LEVERANTÖRSSKULDER	2002	2001
Leverantörsskulder	1.433.487	1.677.174
Summa	1.433.487	1.677.174

NOT 20. ÖVRIGA SKULDER	2002	2001
Personalens källskatt	615.576	503.317
Prel skatt, arvoden	221.150	169.535
Personreskontra	280	350
Externa finansiärer	1.465.670	5.351.451
Internationella projekt	96.889	0
Intresseavdrag	0	190
Summa	2.399.565	6.024.843

NOT 21. PERIODAVGRÄNSNINGSPOSTER	2002	2001
Upplupna löner och arvoden	140.346	135.391
Upplupna semesterlöner	1.406.788	1.355.697
Skuld sociala avgifter	823.695	693.524
Övr upplupna kostnader	664.281	168.129
Oförbrukade bidrag – statliga	445.662	869.252
Oförbrukade bidrag – utomstatliga	417.931	-1.169.382
Summa	3.898.703	2.052.611

NOT 22. ERSÄTTNING TILL STYRELSELEDAMÖTER M FL

LEDAMÖTER:	ERSÄTTN	ÖVRIGA STYRELSEUPPDRAG:
Bo Kjellén, Ordförande	60.000	-
Eivor Bucht, Vice ordförande	30.000	Kungl tekniska högskolan
Svante Axelsson	30.000	-
Ingvar Brandt	30.000	-
Roland von Bothmer	30.000	-
Lars-Erik Edqvist	30.000	Statens veterinärmedicinska anstalt, Smittskyddsinstitutet
Kjell Danell	30.000	Norges forskningsråd
Anna-Lisa Lindén	30.000	Göteborgs energi AB forskningsstiftelse
Ann-Marie Lindgren	30.000	Högskolan i Dalarna
Ann-Sofie Sandberg	30.000	Chalmers tekniska högskola,
Sven Thelandersson	30.000	Teknopol AB, Södra skogsägarnas stiftelse f forskning, utveckling och utbildning, Fuktcentrum vid LTH
Eva-Karin Hempel	30.000	Lantbrukarnas ekonomi AB, LFR Konsult AB, Veterinära ansvarsnämnden, Bokföringsnämnden
Ines Uusman	30.000	Boverket, Arbetsgivarverket, Rikstrafiken, Norrtulls fastighets AB
SUPPLEANTER:		
Carina Bergqvist	18.000	-
Georgia Destouni	22.500	-
Carl Folke	13.500	-
Lars Förlin	28.000	-
Jonas Jacobsson	23.000	-
Marianne Jensen-Waern	14.500	Statens veterinärmedicinska anstalt, Centrala försöksdjursnämnden
Sif Johansson	23.000	-
Helene Lundkvist	22.700	Norges forskningsråd, SkogForsk
Lennart Lundqvist	7.000	-
Bruno Nilsson	7.500	Acanova AB, Högskolan Kristianstad, Institutet för jordbruks- och miljöteknik
Marie Vather	12.500	Karolinska institutet
Lars Wuopio	21.500	-
LEDANDE BEFATTN HAVARE:		
Lisa Sennerby-Forsse	719.718	Akademiska hus AB, Uppsalabolaget, Svenska skogsplantor AB

Beslut om årsredovisning

Styrelsen för Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande har vid sammanträde den 19 februari 2003 beslutat fastställa årsredovisning för år 2002.

Bo Kjellén
Ordförande .....

.....
Svante Axelsson

.....
Roland von Bothmer

.....
Ingvar Brandt

.....
Eivor Bucht

.....
Kjell Danell

.....
Lars-Erik Edqvist

.....
Eva -Karin Hempel

.....
Anna-Lisa Lindén

.....
Anne-Marie Lindgren

.....
Ann-Sofie Sandberg

.....
Sven Thelandersson

.....
Ines Uusmann

.....
Marie Vahter

Lisa Sennerby Forsse
Huvudsekreterare.....